

Korupcijas novēršanas un
apkarošanas birojs

**Interesešu konflikta novēršanas aktuālie jautājumi.
Iekšējās kontroles sistēma korupcijas risku
novēršanai pašvaldībās.**

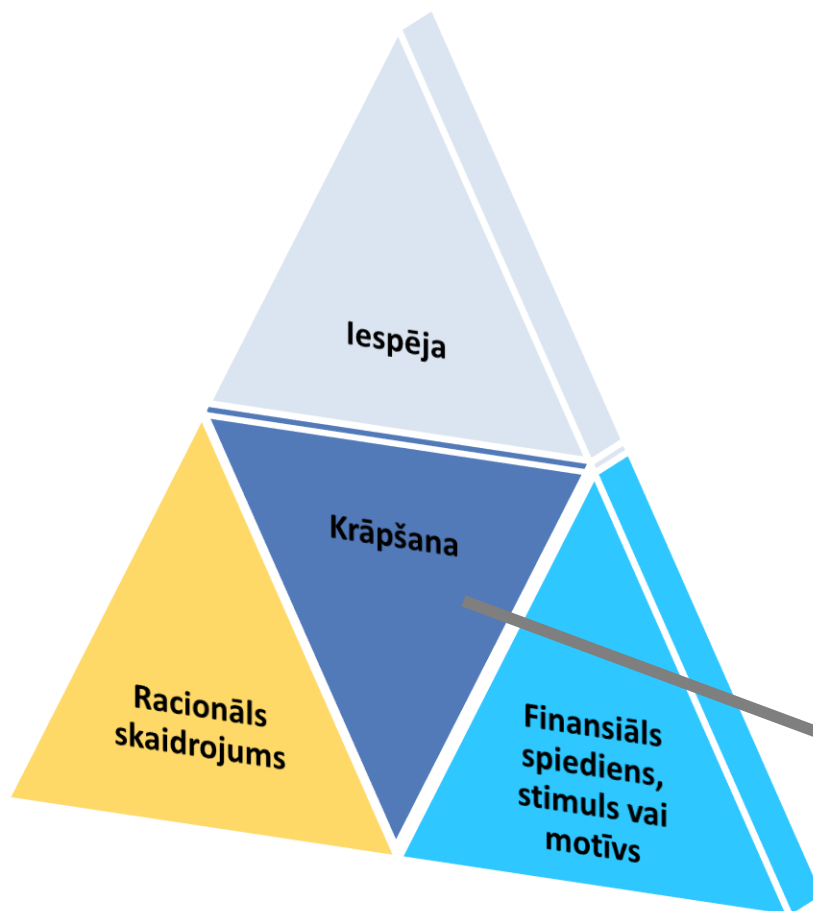
07.09.2018.

Inta Nolle
Stratēģiskās analīzes un politikas plānošanas nodaļas
Stratēģiskās komunikācijas un izglītošanas grupas vad.p.i.

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Korupcijas cēloņi

1. **Tīšas manipulācijas finanšu pārskatos** (*piem., nepareizi norādīti ieņēmumi*).
2. **Jebkāda materiālo vai nemateriālo aktīvu piesavināšanās** (*piem., kompensācijas par krāpnieciskiem izdevumiem*).
3. **Korupcija** (*piem., kukuļdošana, manipulācijas ar cenu piedāvājumu, slēpts interešu konflikts, izšķērdēšana*).

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Korupcijas risks – varbūtība, ka kāds no nodarbinātajiem, kuram uzticēta vara vai atbildība noteiktu pilnvaru ietvaros, ar nodomu vai bez nodoma rīkosies savu vai citas personas materiālo interešu labā, gūstot sev vai nodrošinot citiem nepienākošos labumus un nodarot kaitējumu institūcijai

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Korupcijas risku novēršana

Skaidra iestādes politika, t.sk.
interešu konflikta novēršanas,
lobēšanas jautājumos

Iekšējās kontroles sistēmas
izveidošana un uzturēšana

Ziņošanas iespējas

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Problēmjasutājumi

1. Valsts amatpersonas statuss
2. Interesešu konflikta novēršanas likums
3. Ētikas kodekss

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Valsts amatpersonas statuss un tā noteikšana (VID)

4.pants

- **IKNL uzskaitītās personas un personas,**
 - ✓ kam ir **tiesības rīkoties** ar publiskas personas **mantu**, tai skaitā **finanšu līdzekļiem**;
 - ✓ **kuras veic vismaz vienu** no šādām darbībām:
 - pilda **uzraudzības, kontroles** vai **sodišanas** funkcijas attiecībā uz personām, kuras nav to tiešā vai netiešā pakļautībā;
 - **pieņem lēmumu** par iesniegto projektu vai projekta iesniegumu;
 - pieņem** tādu **lēmumu**, kas skar piešķirtā finanšu atbalsta izlietojumu.
- Par v/a uzskatāma arī **persona, kura uz laiku pilda citas valsts amatpersonas amata pienākumus** *(spēkā no 13.07.2016.)*
 - ✓ Piemērojami visi noteikumi, kuri attiecas uz v/a, kuras pienākumus tā pilda.

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Likums «Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā»

- Administratīvo aktu izdošanas, uzraudzības, kontroles, izziņas vai sodīšanas funkciju veikšanas un līgumu slēgšanas ierobežojumi (11.pants; radinieki; darījumu partneri, [rīcība interešu konflikta situācijā](#)) ;
- Komercdarbības ierobežojumi;
- Amata savienošanas ierobežojumi;
- Rīcība ar publiskas personas mantu;
- Dāvanas;
- Ziedojumi;
- Vadītāja un valsts amatpersonas pienākumi

Korupcijas novēršanas un
apkarošanas birojs

Kā rīkoties interešu konflikta situācijā?

Rakstveidā ziņot augstākai amatpersonai
vai koleģiālai institūcijai

21.panta 1. punkts

Mīti:

- Es pret radnieku attiecos tieši tāpat, kā pret pārējiem.
- Vienā iestādē radnieki nevar strādāt!

[atpakaļ](#)

Korupcijas novēršanas un
apkarošanas birojs

Komercedarbības ierobežojumi

10.pants

- Pašvaldību domju priekšsēdētāji, viņu vietnieki un **deputāti**, pašvaldību izpilddirektori un viņu vietnieki, kā arī pagastu vai pilsētu pārvalžu vadītāji novadu pašvaldībās

nedrīkst būt tādas komercsabiedrības dalībnieki, akcionāri, biedri vai tādi individuālie komersanti, kas no attiecīgās publiskās personas saņem pasūtījumu par iepirkumu tās vajadzībām vai finanšu līdzekļus, **izņemot** gadījumus, kad tos piešķir **atklāta konkursa** rezultātā.

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Amata savienošanas ierobežojumi. Kas ir amats?

Amats ir...

- apsargs SIA
- būvuzraugs SIA
- valdes loceklis (t.sk. bez atalgojuma; sabiedriskā, nevalstiskā organizācijā)
- izglītības iestādes padomes loceklis

Amats nav...

- SIA īpašnieks
- NVO, politiskas vai reliģiskas organizācijas biedrs
- valsts amatpersonas darbs, pārstāvot attiecīgo publiskas personas institūciju starptautiskā organizācijā, kuras dalībvalsts ir Latvija, **citū institūciju veidotajās komisijās, konsultatīvajās padomēs un darba grupās un par šo darbu nav noteikts atalgojums**
- **pedagoga darbs;**
- **zinātnieka darbs;**
- **ārsts;**
- **profesionāls sportists;**
- **radošais darbs.**

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Amata savienošanas ierobežojumi

7.panta ceturtā daļa:

- Pašvaldības domes priekšsēdētājs, republikas pilsētas domes priekšsēdētāja vietnieks,
- pašvaldības izpilddirektors un viņa vietnieks,
- pagasta pārvaldes vadītājs,
- PP iestādes vadītājs un viņa vietnieks,
- publiskas personas kapitālsabiedrības valdes loceklis, kā arī kapitālsabiedrības valdes loceklim, kurā PP daļa pārsniedz 50%

Amata savienošanas ierobežojumu nav:

- deputāti,
- publiskā iepirkuma komisijas locekļi

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Rīcība ar publiskas personas mantu, tai skaitā finanšu līdzekļiem

18.pants

V/a drīkst rīkoties* (arī izmantot, lietot) ar publiskas personas mantu, tai skaitā finanšu līdzekļiem, **tikai ārējos normatīvajos aktos paredzētajiem mērķiem un saskaņā ar iekšējos normatīvajos aktos paredzēto kārtību.**

**pieņemt vai sagatavot lēmumus par PP mantas iegūšanu, tās nodošanu citu personu īpašumā, lietošanā vai valdījumā, atsavināšanu citām personām vai apgrūtināšanu ar lietu vai saistību tiesībām, kā arī finanšu līdzekļu sadalīšana*

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Ziedojums

14.pants

Finanšu līdzekļu, preces vai pakalpojumu **bezatlīdzības** atvēlēšana (nodošana) publiskām vajadzībām vai noteiktajiem mērķiem:

- Publiskām vajadzībām
- Iestādes:
 - Darba organizācijai
 - Tehniskā nodrošinājuma uzlabošanai
 - Personāla apmācībai

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Lai institūcija varētu pieņemt ziedojumu tās vajadzībām, jāievēro šādi nosacījumi:

14.panta 3.daļa

- ziedotājs - **neiesaistīta trešā persona**;
- ziedojuma pieņemšana nedrīkst veicināt v/a nokļūšanu **interesu konflikta situācijā**;
- ziedojuma pieņemšanai jāsaņem augstākās amatpersonas vai koleģiālās institūcijas **atļauja**;
- **2 gadus** pēc ziedojuma saņemšanas ir aizliegts attiecībā uz ziedotāju pieņemt jebkādus lēmumus.

Korupcijas novēršanas un
apkarošanas birojs

Dāvanas nav

13.panta trešā daļa

1) **ziedi;**

2) **suvenīri, grāmatas vai reprezentācijas priekšmeti**, ja no vienas personas gada laikā saņemto suvenīru, grāmatu vai reprezentācijas priekšmetu kopējā vērtība naudas izteiksmē nepārsniedz vienas mma (430 EUR) apmēru;

3) **apbalvojumi, balvas vai godalgas**, kuru pasniegšana paredzēta ārējos normatīvajos aktos;

4) **jebkuri labumi un garantijas**, ko v/a, pildot amata pienākumus, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā nodrošina publiskas personas institūcija, kurā attiecīgā persona pilda amata pienākumus;

5) pakalpojumi un dažāda veida atlaides, ko piedāvā komercsabiedrības, individuālie komersanti, kā arī zemnieku un zvejnieku saimniecības un kas ir publiski pieejamas.

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Dāvanu pieņemšanas ierobežojumi

13.1 pants

V/a amata pienākumu pildīšanas laikā **drīkst pieņemt dāvanas,
kuras pasniedz**

- valsts, oficiālo un darba vizīšu ietvaros Latvijā vai ārvalstīs;
- valsts amatpersonai kā publiskas personas institūcijas pārstāvim valsts svētkos, atceres un atzīmējamās dienās;

Dāvanas ir iestādes īpašums!

- valsts amatpersonai tā publiskas personas institūcija, kurā attiecīgā persona pilda amata pienākumus.

Dāvanas ir valsts amatpersonas īpašums

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

MK noteikumi Nr.630 (17.10.2017.)

«Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmas pamatprasībām korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai publiskas personas institūcijā»

...

15. Šajos noteikumos noteikto iekšējās kontroles sistēmu izveido līdz 2018. gada 31. decembrim.

Korupcijas novēršanas un
apkarošanas birojs

Iekšējās kontroles vides izveidošana

Korupcijas risku identificēšana, analīze un
novērtēšana

Darbības ar riskiem (korupcijas riska novēršanas
pasākumu noteikšana, ieviešana, īstenošana)

K
O
M
U
N
I
K
Ā
C
I
J
A

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Iekšējās kontroles vides izveidošana

- Ētikas kodekss
- Amata apraksti (pienākumi, pilnvaru robežas, tiesības, atbildība, lēmumu pēcpārbaudes kārtība u.tml.)
- Darba kārtības noteikumi, instrukcijas, kārtības....

Iekšējos normatīvajos aktos jābūt noteiktam:

- Kārtība, kādā jārikojas, lai ziņotu par pārkāpumiem, t.sk. par iespējamām koruptīvām darbībām;
- kārtība, kādā paziņo par savu atrašanos interešu konflikta situācijā;
- Amatu savienošanas atļauju izsniegšanas/pārskatīšanas kārtība (t.sk., kādos gadījumos atļauja var tikt izsniegta ne-administratīvā akta formā);
- Kārtība, kādā tiek veikti iepirkumi, piem. tirgus izpēte

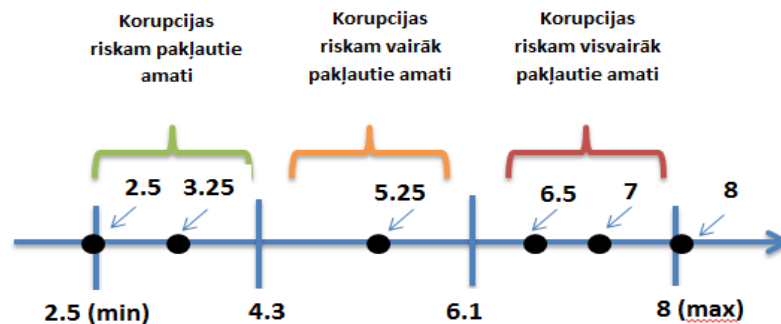
Var būt vienā normatīvajā aktā vai atsevišķos.

Korupcijas novēršanas un
apkarotības birojs

Korupcijas risku identificēšana, analīze un novērtēšana

- Izvērtē un identificē funkcijas (uzdevumus), darbības jomas vai procesus, kas pakļauti korupcijas riskam;
- **Ņemot vērā pastāvošos kontroles mehānismus**, identificē korupcijas riskus, izvērtē to iestāšanās iespējamību (varbūtību) un ietekmi iestāšanās gadījumā;
- Identificē korupcijas riskam pakļautos amatus (*«instruments» iestādes vadītājam, papildu pasākumi riska mazināšanai – «4 acu» princips, nejaušības princips darba uzdevumu sadalē utt.*)
- *Izveido korupcijas riskam pakļauto amatu skalu un pieņem lēmumu par turpmāko rīcību.*

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Korupcijas riska novēršanas pasākumu noteikšana, ieviešana, īstenošana

- Iekšējo normatīvo aktu (instrukcijas, kārtības u.c.) izstrāde, aktualizācija;
- Atbildības NA, procedūrām kontrole, pēcpārbaude (regulāra, izlases);
- Funkciju vai atbildības dalīšana;
- Apmācības par korupcijas un interešu konflikta novēršanas jautājumiem;
- Speciālie paņēmieni («4 acis», pienākumu rotācija);
- Fiziskā kontrole (audio/video)
- Ziņošanas mehānisms nodarbinātajiem;
- Darbinieku motivēšana;
- Uzmanības saasināšana.

Ne retāk kā reizi trijos gados pārskata identificētos korupcijas riskus, korupcijas riskam pakļautos amatus, pasākumus, novērtējot pasākumu efektivitāti un lietderību.

Korupcijas novēršanas un
apkarošanas birojs

www.knab.gov.lv

Tālrunis: 67356161

Fakss: 67331150

E-pasts: knab@knab.gov.lv

Adrese: Brīvības iela 104/2,
Rīga, LV-1001

8000 20 70

BEZMAKSAS UZTIĀBĀS TĀLRUNIS